

TRŽENJE, KAKOVOST IN OZNAČEVANJE GORSKIH PROIZVODOV V REPUBLIKI SLOVENIJI

dr. Lucijan Cencič

Uvod

- REPUBLIKA SLOVENIJA pokriva površino 20.273 km².
- Slovenija leži v srednji Evropi, kjer se Alpe in Sredozemlje dopolnjujejo s Panonsko nižino in Krasom (Dinarska regija).
- Število prebivalcev: 1 982 600
- Več kot polovico Slovenije pokrivajo gozdovi (60%) in 75% kmetijskih zemljišč je v območju z omejenimi možnostmi.
- Povprečna velikost kmetije: 6,2 ha.
- 21% kmetij ima polno zaposleno delovno silo.
- Raba kmetijskih zemljišč: majhen delež obdelovalnih površin in velikih delež trajni travniki in pašniki.
- Približno 77.000 kmetijskih gospodarstev opravlja kmetijsko dejavnost. V uporabi je 620 000 ha kmetijskih zemljišč.
- **Gorsko območje pokriva okoli 72,3 odstotkov površine Slovenije, od tega približno 54 odstotkov kmetijskih zemljišč v rabi.**

Podatki za Julijske Alpe

Planinsko pašništvo GORENJSKA

- 131 planinskih pašnikov, na katerih se je v letu 2010 paslo 553 krav molznic, 2370 plemenskih telic, 823 krav dojlj in 815 telet. Poleg goveje živine se je paslo še 4.649 kom drobnice in 216 konj.

Planinsko pašništvo Gornja Posočje

- 29 planin za govedo, 11 za drobnico, 450 molznic, 191 dojlj, 705 ostalega goveda, 18 konjev, 2808 ovc in 355 koz.
- Velika večina planinskih pašnikov se nahaja na nadmorski višini od 900 – 1600 m.
- Povprečna pašna sezona na naših planinah traja od 95 – 110 dni.

Glavne značilnosti gorske pridelave in predelave

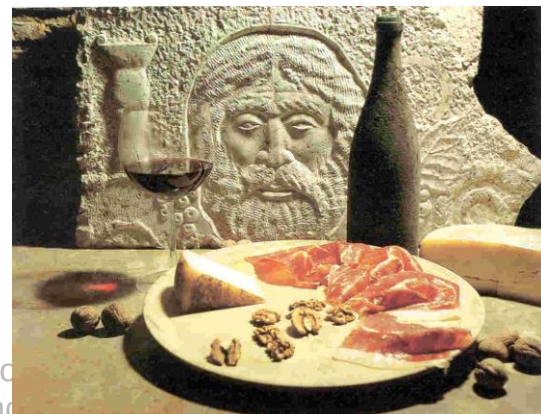
- Velika različnost: 40 regionalnih kulinarčnih regij in več kot 1000 nacionalnih receptov.
- Predelava predvsem na majhnih kmetijah.
(majhne kmetije, visoka vlaganja, samozadostnost proizvodnje).
- Predelava na splošno zelo tradicionalna.
- Majhne količine proizvodnje, dobava ne pokriva povpraševanja.

POLITIKA KAKOVOSTI

- Sheme kakovosti
- Prostovoljne označbe
- Blagovne znamke

SHEME KAKOVOSTI

- **EU**

- Zaščiteni označba porekla
- Zaščiteni geografska označba
- Zajamčena tradicionalna posebnost
- Ekološka pridelava

označba
porekla

geografska
označba

zajamčena
tradicionalna
posebnost

ekološki

- **Nacionalne**

- Višja kakovost
- Dobrote naših kmetij
- Integrirana pridelava

višja
kakovost

integrirani

Vloga shem kakovosti

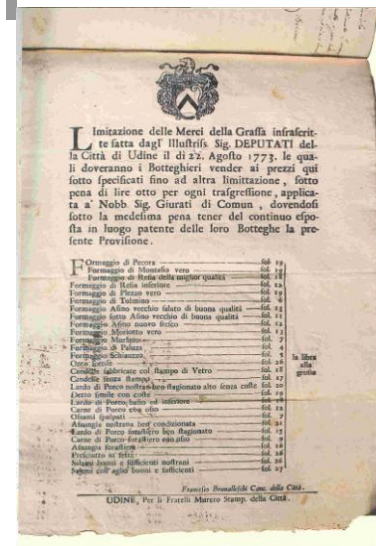
- Izboljšuje življenjski standard;
- Oblikuje pridelovalne in predelovalne poti;
- Ovrednoti človeško znanje in delo;
- Povečuje (ohranja) zaposlenost na demografsko ogroženih kmetijskih območjih;
- Ščiti območja proizvodnje.

REGISTRIRANI IZDELKI

- Nanoški sir,
- Tolminc
- Bovški sir
- Mohant
- Šebreljski želodec
- Zgornjesavinjski želodec
- Idrijski žlikrofi

PROSTOVOLJNE OZNAČBE IN BLAGOVNE ZNAMKE

- **Pravilnik o pogojih in načinu prostovoljnega označevanja kmetijskih pridelkov in živil** (Uradni list RS, št. [42/2010](#) z dne 28. 5. 2010)
- Regionalne blagovne znamke

VRSTE IZDELKOV

- Mleko in mlečni izdelki;
- Meso in mesni izdelki;
- Med;
- Sadje (travniški sadovnjaki so v upadu in se povečini ne obnavljajo);
- Hortikultura (zellanjadarstvo in zeliščarstvo);
- Tradicionalne rokodelske spretnosti, predvsem iz volne in lesa.

TRŽENJE

- Prodaja na domu (neposreden stik s kupci);
- Prodaja na tržnici;
- Prodaja v butičnih trgovinah: posebne trgovine z regionalnimi tipičnimi proizvodi (v večjih mestih in turističnih središčih);
- Ponudba lokalnih proizvodov, kot spominkov;
- Prodaja v turističnih območjih, gostinstvo: hoteli, restavracije, zdravilišča, catering, slaščičarne;
- Veleblagovnice: rezervirano posebno mesto (tržna polica) za regionalne proizvode - identifikacija proizvodov (brez neposrednega stika) - logistične težave.

PREDNOSTI SKUPNEGA TRŽENJA proizvajalec

- Standardizacija recepta in posledično enotna kakovost pri vseh proizvajalcih;
- Večja možnost za konkurenčnost v kakovosti za proizvajalce in predelovalce, ki omogoča njihovo gospodarsko prisotnost na trgu;
-

PREDNOST SKUPNEGA TRŽENJA potrošnik

- Vzpostavljeni mehanizem nadzora kakovosti, ki ga izvaja certifikacijski organ oziroma notranji nadzor, zagotavlja potrošnikom zagotovljeno in stalno kakovost;
- Kupec lahko loči zaščiten izdelek med različnimi kmetijskimi proizvodi ali živali zaradi enotnega označevanja;
- Povečanje zaupanja potrošnikov v te izdelke omogoča boljšo izbiro kmetijskih proizvodov ali živil.

TEŽAVE PRI TRŽENJU

- Ponudba manjša od povpraševanja, ni problema prodati celotne proizvodnje;
- Ni cenovne strategije glede na položaj na trgu;
- Včasih nimajo skupnega pristopa k trgu;
- Neregistrirane dejavnosti;
- Majhno zanimanje za prodajo v supermarketih (težave z redno dobavo, težave z zagotavljanjem količin in stalne kakovosti);
- Heterogenost kakovosti (med proizvajalci in tudi v isti seriji);
- Družinske kmetije nimajo vedno sodelavcev in naslednikov;
- Visoki fiksni stroški lokacije in obratovanja;
- Komunikacija s ciljnimi skupinami je draga in zahtevna;
- Zahteve trgovcev na drobno, ki jih proizvajalci težko dosežejo:
 - ustrezna količino izdelkov,
 - redna oskrba,
- V dolгих verigah skoraj ni gorskih proizvodov;

POMANJKLJIVOSTI

- Pozicioniranje izdelkov, bi lahko bilo bolj jasno;
- Nekateri izdelki nimajo močnega tržnega koncepta;
- Nekateri izdelki niso označeni, da prihajajo iz gorske pridelave;
- Dediščina Slovenije je slabo poznana zunaj njenih meja;
- Skoraj vsi proizvajalci so iz nacionalnih in mednarodnih perspektiv, majhni;
- V nekaterih skupinah proizvajalcev ima vsak proizvajalec lasten proizvod, ceno in strategijo promocije;
- Finančno stanje ni pri vseh proizvajalcih dobro;

PRILOŽNOSTI

- Nekateri izdelki so edinstveni;
- Nekateri proizvodi veljajo za “zdrave”;
- Mednarodni trendi se lahko kažejo v ponudbi;
- Zavezništvo s turističnimi ali vladnimi organizacijami bi bilo zelo koristno;
- Izkoriščanje lokalne in tradicionalne pasme kot del zgodbe;
- Uporaba pozitivne podobe Alp v izdelku ponudbi.

PRIPOROČILA

- Ustanovitev skupine proizvajalcev ali predelovalcev istega kmetijskega proizvoda ali živila.
- Določiti je treba ekonomsko vrednost potencialnih proizvodov na trgu.
- Tehnične dokumentacije: zahteve parametrov specifikacije morajo biti realne.
- Opredelitev izdelka – vsi proizvajalci vključeni v skupino se morajo strinjati.

NAKUPNO VEDENJE SLOVENSКИH PORABNIKOV

- Zelo skromno znanje o slovenskih tradicionalnih / zaščitenih izdelkih;
- Nakupno odločanje spremljata negotovost, celo nezaupanje;
- Zagotovilo kakovosti in sledljivost veliko pomenita;
- Potrebujejo osebni pristop, pogovor, nasvet, utemeljitev kakovosti, verodostojno informacijo;
- Zavedajo se odtujenosti od narave in njenih plodov;
- Nagibajo se h koreninam, zaupajo hrani slovenskega porekla;
- Mnogi imajo »svoje kmetije« na deželi, a je oskrba zamudna in negotova;
- Iščejo priboljške svoje mladosti;
- Želijo dobre, preverjene izdelke na enem mestu in po dostopnih cenah;
- Meščani želijo majhno postrežno delikateso slovenskih specialitet.

KAKO NAPREJ 1

- Delo na kakovosti proizvodov mora biti vedno prisotno;
- Ustvarjati pogoje za razvoj kmetijskih panog, ki imajo na območju potencial;
- Izobraževanje mladih za ohranjanje tradicije ročnih spretnosti;
- Oblikovanje regionalnih blagovnih znamk ali registrirati proizvode v sheme kakovosti;
- Podpirati in spodbujati skupine proizvajalcev, kajti obstaja nevarnost, da se tovrstne skupine po začetnem zagonu ustavijo v svojem delovanju;
- Nujno je potrebno ohraniti dosedanje animacijske programe in s tem skrbti za obstoj interesnih skupin;
- Potrebno je razširiti ponudbo v smislu pestrosti izdelkov;
- Uvajanje avtohtonih pasem in vrst sadja;
- Skupine proizvajalcev potrebujejo več proračunskih sredstev za generično trženje teh proizvodov;
- Iskati priložnosti v proizvodnji visoko kakovostnih ter prehransko uravnoteženih izdelkov;
- Proizvodnja mora temeljiti na tradiciji in domačem znanju;

KAKO NAPREJ 2

- Pomoč pri razvoju koncepta trženja in procesa zagotavljanja kontrolirane in dokazane kakovosti;
- Udeležene strani morajo sodelovati: ne le med proizvajalci, ampak tudi s turističnimi organizacijami, razvojnimi agencijami in udeleženci na trgu;
- Skupna iniciativa vseh vključenih v verigo za pripravo tržnega plana in sledenje razvoju tega plana;
- Večja vlaganja v razvoj kakovostnih proizvodov, v promocijo in osvajanje novih trgov;
- Za dosego cilja potrebujejo pomoč tržnih agencij, raziskovalnih inštitutov in države pri začetni strategiji, koncepta razvoja, pozicioniranja na različnih trgih in pri oblikovanju značilnosti regije in proizvodov.

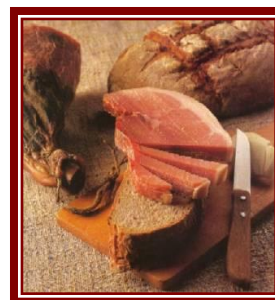
REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

HVALA ZA POZORNOST

Vprašanja?

Lucijan.cencic@gov.si

Druga seja platforme za gorsko
kmetijstvo v okviru Alpske konvencije,
Dunaj 19.-20. Januar 2012

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,

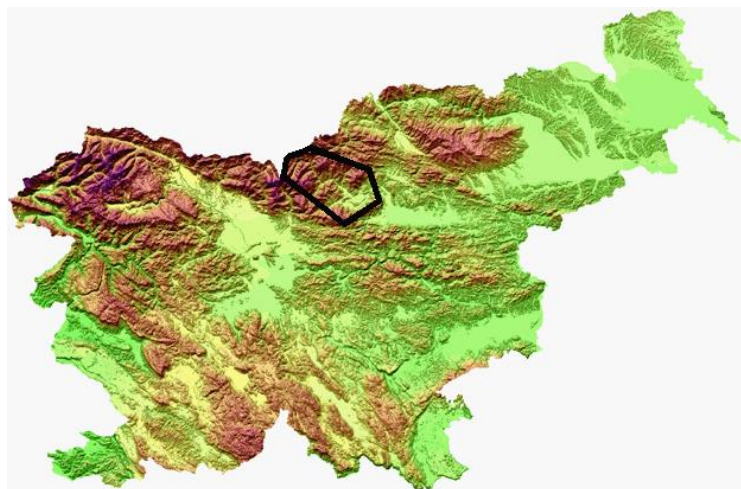
PREDSTAVITEV NEKATERIH BLAGOVNIH ZNAMK

Druga seja platforme za gorsko
kmetijstvo v okviru Alpske konvencije,
Dunaj 19.-20. Januar 2012

SOLČAVSKA

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Blagovna znamka Latvica Solčavskega (2001)

živila – prodaja na kmetijah,
prodajno mesto pod slapom Rinka

- zgornjesavinjski želoдец (geografska zaščita)
- suhomesnati izdelki
- mlečni izdelki
- drobni pekovski izdelki

Polstenje - filcanje volne (2004)

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

b i C k a

POLSTENA VOLNA NA SOLČAVSKEM
FELT WOOL FROM SOLČAVA REGION

avtohtona Jezersko-solčavska pasma ovc

- volna kot odpadek
- pozabljeno opravilo – ponovna oživitev
- nov pristop (skupinsko delo, modni oblikovalski pogledi)
- kreativno ustvarjanje, modne revije, video, razglednice
- skupni razstavno prodajni prostor, registracija osebnega dopolnilnega dela

Solčavski gorski les (2006)

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,

**gorski les slabo vrednoten, znanje starih mojstrov,
velike količine kvalitetne surovine – izvoz okroglega lesa**

- študijski krožek (lastniki gozdov, gozdarji, predelovalci lesa, arhitekt idr.)
- projekt Solčavski gorski les (Leader) - strokovnjaki Gozdarskega inštituta Slovenije, Zavod za gozdove Slovenije, arhitekt, mizar, tesarji...
- Povezava z občinskimi projekti (Turistična infrastruktura, Stara nova Rinka...)

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Razvoj lokalnih produktov

spodbujanje proizvodnih verig

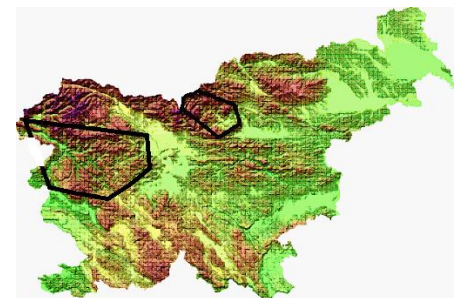
Strategija in načrt trženja lokalnih produktov

- les – od drevesa do pohištva,
- volna – od ovce do obleke,
- kulinarika – iz narave na krožnik,
- solčavski marmor – od kamna do vaze

Označuje poreklo pridelkov, izdelkov in storitev iz območja, ki zajema občino Idrija, Cerklje, Tolmin, Kobarid, Bovec, Kanal ob Soči in del Trnovske in Banjske planote.

lokalni pridelki:

- » sveže sadje,
- » sveža zelenjava,
- » sveže, nepredelano mleko, ki je lahko pakirano,
- » sveže, nepredelano meso, ki je lahko pakirano,
- » sveža zelišča,
- » sveže gobe,
- » sveži gozdni sadeži,
- » med in čebelji pridelki,
- » jajca,
- » poljščine,
- » sadike zelenjave, okrasnih rastlin in sadnega drevja.

lokalni izdelki:

- mlevski izdelki in izdelki iz moke,
- izdelki iz sadja,
- izdelki iz zelenjave,
- izdelki iz mleka,
- izdelki iz mesa,
- izdelki iz zelišč,
- izdelki iz gozdnih sadežev,
- izdelki iz medu,
- kulinarični izdelki,
- izdelki domače in umetnostne obrti,
- drugi ročno ali tradicionalno izdelani izdelki.

Splošni kriteriji

- Uporabnik blagovne znamke mora imeti registrirano dejavnost na območju LAS (lokalna akcijska skupina) za razvoj,
- za lokalno tipične pridelke: pridelek mora biti pridelan na območju LAS za razvoj,
- za lokalno tipične izdelke: izdelek mora biti izdelan na območju LAS za razvoj, če pa je predelava izven območja, mora surovina izhajati iz območja LAS za razvoj,
- uporabnik mora izpolnjevati vso veljavno zakonodajo, ki se nanaša na opravljanje njegove dejavnosti, za kar prevzema celotno pravno in materialno odgovornost,
- uporabnik sprejema pogoje uporabe blagovne znamke, kot so določeni s pravilnikom in sklepom o dodelitvi pravice uporabe blagovne znamke,
- uporabnik se zaveže, da bo sodeloval v skupni promociji in bo v svojih promocijskih materialih uporabljal grafični znak, ime in slogan,
- logotip, na podlagi prošnje, podeli posebna komisija.

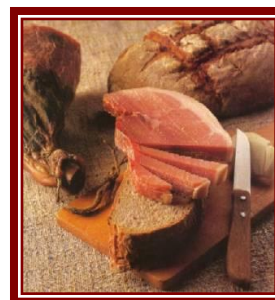
REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

HVALA ZA POZORNOST

Vprašanja?

Lucijan.cencic@gov.si

Druga seja platforme za gorsko
kmetijstvo v okviru Alpske konvencije,
Dunaj 19.-20. Januar 2012